

JESUS I HELE TANAKH [תנ"ך] (Det Gamle Testamente) - Luk 24:44

- 1) **Moseloven** Toraen/תורה 1Mosebog [בראשית] 2Mosebog [שמות] 3Mosebog [ויקרא] 4Mosebog [במדבר] 5Mosebog [דברים]
- 2) **Profeterne** Nevi'im/נביאים Josva [יהושע] Dommerbogen [שופטים] Samuelbøgerne [שמואל] Kongebøgerne [מלכים] Esajas [ישעיה] Jeremias [ירמיה] Ezekiel [יחזקאל] De Tolv Små Profeter [תרי עשר]
- 3) **Salmerne** Ketuvim/כתובים Salmerne [תהלים] Ordsprogenes [משלי] Job [איוב] Højsangen [שיר השירים] Ruth [רות] Klagesangene [איכה] Prædikernes [קהלת] Ester [אסתר] Daniel [דניאל] Ezra-Nehemias [ונחמיה עזרא] Krønikebøgerne [דברי הימים]

Hos 12:11 Så vil jeg tale til profeterne og give dem mange syner; ved profeterne vil jeg tale i billeder.

VERS 1: *Gud satte Abraham på prøve:* Ikke sådan af forstå at Abraham bliver lokket eller fristet af Gud, for Gud frister ingen (Jak 1:13) men Gud prøver af og til vores tro for at opbygge den (1Pet 1:6-7)

VERS 2: *Isak, din eneste søn, ham du elsker¹:* Abraham havde allerede 14 år² før Isak blev født, fået Ismael, (1Mose 16) så hvad mener Gud med at Isak var Abrahams eneste søn?

- VERDSLIGT: Mens kulturen dengang accepterede børn af medhustruer, så gik arveretten dog til den førstefødte af den faktiske hustru, og ikke til sønner af medhustruer.
- Gud giver Abram løftet om en søn (1Mose 15:1-6)
- Ismael bliver undfanget i utålmodighed (1Mose 16:1-4)
- Gud bekræfter løftet om en søn (1Mose 17:15-21)
- Ismael "legede" med Isak og blev derfor gjort arveløs³ (1Mose 21:8-13) det bliver hurtigt klart at Isak i Guds øjne er Abrahams eneste søn, 2000 år efter vil en anden fader ofre sin eneste søn for at verden skal leve ved ham: Joh 3:16 (BPH92) For så højt elskede Gud verden, at han sendte sin eneste Søn, for at den, der tror på ham, ikke skal gå fortabt, men have evigt liv.

VERS 2: *Morija-landet:*⁴

- Morijas bjerg består af et højderygssystem mellem Oliebjerget mod øst og Zions Bjerg mod vest. Det er afgrænset af Kedrondalen mod øst, Tyropoeon-dalen mod vest, og Hinnom-dalen mod syd.
- Højderyggen begynder i den sydlige ende, omkring 600 meter over havets overflade og stiger som man går nordpå. Ved foden af denne højderyg var byen Salem, hvor Melkisedek var både kongen og præsten. (1Mose 14:18-20)

¹ Første gang ordet elske/kærlighed bliver brugt i bibelen

² Abram var 75 år, da han i 1921 f.kr. forlod Kanan. (1Mose 12:4) Da Abram havde boet ti år i Kana'an. (1Mose 16:3) var han altså 85 år (75+10=85). Der tog han Hagar, Saraj trælkvind til medhustru og året efter fødte Hagar Ismael, altså i år 1910 f.kr. (1921-11=1910) da Abram var 86 år (1Mose 16:16). I 1Mose 21:5 får vi at vide, at Abraham var 100 år, da han fik sin søn Isak. Ismael var altså 14 år ældre end Isak (100-86=14) der blev født i året 1896 f.kr. (1910-14=1896)

³ det hebraiske ord קָחַץ tsachaq' der i 1Mose 21:9 er oversat med lege, betyder direkte oversat "at le" (af fryd og glæde eller spot og hån) og skal her forstås i negativ betydning, som i f.eks. i 1Mose 19:14; hvor samme ord er oversat med "holdt dem for nar." Paulus henviser også til at Ismaels behandling af Isak var "forfølgelse", ikke leg. (Gal 4:29) Taget i betragtning af at Sara i det næste vers (1Mose 21:10) insisterede på at 'denne trælkvindes søn ikke skulle arve sammen med hendes søn Isak', er det kun rimeligt at tænke sig til at Ismael (der jo altså var 14 år ældre end Isak) måske hånede Isak i spørgsmålet om arveretten.

⁴ Se et topografisk kort på side 4

- Dette bliver med tiden, til det senere Ofel, Davids by, og i sidste ende, Jerusalem. Højere på højderyggen, omkring 741 meter over havets overflade, er der en bjergknode, hvor Oman senere i historien ejede den tærskelplads, som blev købt af David for at have en byggegrund til Salomons tempel. (1Krøn 21:15-28; 2Krøn 3:1)
- (En tærskelplads lå ikke nødvendigvis på toppen, den lå typisk på en bjergknode hvor der var en gennemgående vind, som kunne bruges til at adskille avnerne fra hveden, når man tærskede ved høsttid.)
- Toppen af Morijas bjerget ligger en smule længere mod nord, på omkring 777 meter over havets overflade, på dét sted, som senere skulle blive kendt som Golgata, præcis det samme sted, hvor Jesus Kristus ville blive korsfæstet 2000 år senere.

VERS 4: *To dage efter*⁵: Interessant er det at bemærke at fra Gud giver ordet om at ofre Isak (v2) til at Herrens engel råber ”Læg ikke hånd på drengen, og gør ham ikke noget!” (v12) er Isak i Guds øjne død men genopstår altså billedligt på tredjedagen (Heb 11:17-19) dette, opstandelsen på tredjedagen efter Skrifterne er kernen i evangeliet som Paulus definerer for os i første Korinterbrev kapitel 15.

VERS 5: *så kommer vi tilbage til jer:* Vi kommer tilbage til jer, Abraham er helt klar over at han har gang i et profetisk billede på Jesus. Gud havde lovet Abraham, at hans slægt ville blive et stort folk gennem sønnen Isak (1Mose 17:15-21) Abrahams tro var på Guds løfte. Hvis Isak virkelig blev ofret, måtte Gud oprejse ham fra de døde (Heb 11:17-19)

VERS 6: *Abraham tog offerbrændet og lagde det på sin søn Isak.:* Som Isak Abrahams eneste søn måtte bære offerbrændet måtte Jesus Guds eneste søn bærer sit eget kors (Joh 19:16-17)

HVOR GAMMEL VAR ISAK?:

- Sarah fødte Isak, da hun var 90 år gammel (1Mose 17:17).
- Hun ville have været omkring 92-95 da Isak blev vænnet fra.
- Hun døde i en alder af 127, da har Isak være 37 år (1Mose 23:1)
- Dvs. at kapitel 17 til kapitel 23 strækker sig over en 33-35 års periode
- Læg mærke til udtrykket " lang tid" 1Mose 21:34, samt ordvalget "Senere skete det" i 1Mose 22:01.

MEN STÅR DER IKKE AT ISAK VAR EN DRENG? (1Mose 22:5,12)

- jo men det hebraiske ord נער na'ar betyder ikke nødvendigvis en dreng som vi tænker på det, altså ”et barn” man kan lige så godt bruges om en ugift ung mand i trediverne. Det er nemlig det samme hebraiske ord der er brugt om Josef i en alder af 30 år når han i den danske oversættelse (DA92) bliver kaldt for en ”ung hebræer” (1Mose 41:12,46)
- Isak skulle kunne bære sit eget offerbrænde hele vejen op af bjerget (1Mose 22:6) Der ville have været nok træ til at kunne fortære en menneskes krop. En byrde et lille barn selvfølgelig ikke kan bære? (1Mose 22:6)

⁵ 1) Christian VI's Bibel fra 1740; 2) C.H Kalkar fra 1845; 3) Dr. Jac. Chr. Lindberg fra 1866; 4) Ny revision af Den Resensvaningske Bibel fra 1871; 5) Det Gamle Testamente af Fr. Buhl fra 1910; 6) Autoriserede oversættelse af GT fra 1931; 7) Første Mosebog oversat i gammel stil af Paul V. Rubow fra 1943; 8-9) Ny Verden-Oversættelsen af De Hellige Skrifter, af Jehovas Vidner. Fra 1985 og 1993; 10) Bibelen på hverdagsdansk fra 1992; siger alle på tredje dagen. Hvorimod den autoriserede oversættelse fra 1992 siger: ”To dage efter” endnu værre bliver det i bibelen på hverdagsdansk fra 2007 der siger: ”Da de havde rejst i to dage”

- Josefus⁶ siger at Isak på dette tidspunkt var 25 år, Adam Clarke⁷ mener han har været 33 år. En jødisk tradition⁸ siger han var 37 år. personlig gætter jeg også på 33 år for det ville ligne Gud at fuldføre dette profetiske billede på Jesus helt ud i ekstremeren.

Pointen er i hvert fald at Isak lader sig ofre frivilligt efter hans faders vilje, for han kunne have gjort modstand hvis han ville. Endnu et smukt billede på Jesus (Fil 2:5-8)

VERS 13: *bragte den som brændoffer i stedet for sin søn.* Vi læser om brændofferet formål i 3Mose 1:1-17 og hver eneste detalje beretter om Jesus. Bla.⁹

Brændofferet	Jesus
et lydefrit handyr (3Mose 1:3)	frembar sig selv som et lydefrit offer til Gud (Heb 9:14)
for at opnå velbehag for Herrens ansigt. (3Mose 1:3)	Gud finder velbehag i Jesus (Matt 3:17)
”lægges synderne på” brændofferdyrets hoved (3Mose 1:4)	bar på sit legeme vore synder op på korset (1Pet 2:24)
skaffer soning (3Mose 1:4)	er et sonoffer for hele verdens synder. (1Joh 2:2)
En liflig duft for Herren (3Mose 1:9)	gav sig selv hen for os som en gave og et offer til Gud, en liflig duft. (Ef 5:1-2)

VERS 18: *Alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom:* Gal 3:7-9, 16 Så skal I vide, at det er dem, som har troen, der er Abrahams sønner. v8 Og da Skriften forudså, at det er af tro, Gud erklærer folkeslagene retfærdige, fik Abraham på forhånd det evangelium forkyndt: »I dig skal alle folkeslagene velsignes.« v9 Derfor velsignes de, som har troen, sammen med den troende Abraham. v16 Men hvad Abraham angår, blev løfterne givet til ham og til hans afkom. Det hedder ikke: »og til dine afkom« i flertal, men i ental: »og til dit afkom«, og det er Kristus.

VERS 19: *Så vendte Abraham tilbage til sine karle:* hvem vender tilbage? Abraham, men hvor er Isak? Selvfølgelig er Isak også med, men Helligånden har valgt at undlade ham i teksten, Hvorfor?

- Senere, i 1Mosebog 24, udsender Abraham hans "ældste træl"¹⁰ for at hente en brud til Isak, som rejser til det udpegede sted, finder Rebekka ved en brønd, og tilbyder hende mulighed for at gifte sig med den brudgom, hun har aldrig set, og hun accepterer.
- Billedet er altså Abraham (Faderen), udsender Eliezer (Helligånden) for at kalde en brud Rebekka¹¹ (kirken) til Isak (Jesus) som hun aldrig her set (1Pet 1:8-9)

⁶ Antiquities of the Jews 1.13.2

⁷ Adam Clarke (1762-1832) var en britisk metodistisk teolog og bibelforsker. Han er først og fremmest kendt for at skrive en kommentar til Bibelen, som tog ham 40 år at fuldføre.

⁸ The Mortal Messiah, Vol.1, s.364

⁹ Det fornemmeste billede er dog at som brændofret skulle opsluges totalt af ilden gav Jesus sig totalt over til Faderens vilje : Sl 40:7-9; Matt 26:39-42; Joh 4:34, Fil 2:5-8; Heb 5:8-9; Heb 10:7-9

¹⁰ Her får vi ikke at vide trællens navn men vi ved fra 1Mose 15:2 at han hedder Eliezer hvilket betyder Gud er hjælp eller talsmanden hvilket også er et af Helligånden navne (Joh 14:26) men hvorfor får vi ikke hans navn at vide her? For Helligånden gerning er at vidne om Jesus, ikke sig selv (Joh 16:13-14)

¹¹ Rebekkas død er ikke beskrevet i bibelen, et billede på at kirken har arvet det evige liv og aldrig i evighed skal dø

